

СТАГУ ОЦЯ НАШЕГО
САВВЫ ТРЕТЬЯЛГУ,
АРХИЕПИКА СЕРБСКАГО.

М҃А ЉУЛЈА, ВК ЂС-Ј ДЕЊ.

ПАМАТЪ ЈЖЕ ВО СТЫХА ОДѢ НАШЕГО
САВВЫ ТРЕТЬЛГУ, АРХИЕПИКА СЕРБСКАГО.*¹

НА ВЕЛИЦКИЙ ВЕЧЕРНИ.

[Поема:] БЛАЖЕНЫ МЛЖИ: А-Й АНТИФОН.

На ГДИ, во зваках: СТИХЫ, на ю, гласи А:²

Беъ ѿцијен, * вѓоносецъ показалсѧ єси, * ѕче сакво, * стымъ
адомъ помазан, * и свѣтло всегда лики, * во стаа стихъ
входа, * и люди твој, * іако ѿиенотайници, * не бесныи тайнамъ
научилъ єси, * іако константи оучитељ низбрахен, * со дерзновеніемъ
молисѧ * ѿ душахъ нашихъ.

Беъ ѿ ѿности ѿблистилъ єси, * житїа добродѣтелиј личею, *
всеблагенне стигаје, * и рода сербскїй просвѣщалъ єси: * [и ивиће
вселилсѧ єси,]*³ * идѣже свѣтъ не вечерни, * идѣже вѓ предстоји
певко стигаје саква певциј * и стихъ ликъ ѿ рода нашегу: * из нимнже
предстој, * стигаје сакво третиј, * со дерзновеніемъ молисѧ * ѿ душахъ
твој паматъ савершеношихъ.

^{1*} приређено према тексту у радној верзији новог издања „Срблјака“, где је преузета из тројезичног издања: „Служба светом оцу Сави Трећем = Служба святаго отца нашего Саввы Третиаго = Office for saint Sava the Third“, о. Хризостом (Столић) Хиландарац, Ohio state University, Columbus 1985. Текст службе на српски и енглески превео прота д-р Матеја Матејић.

^{2*} у савременим руским издањима, сличне стихире су гласи ѕ. Пд: Ќе ѿложше: Ово су незнатно прерађене стихире свт. Арсенију Тверском, (одн. Свт. Сави I архиеп. Србском).

^{3*} додато према сличним стихирама у савременим руским издањима, ради осмишљавања.

Стјитељ еѓопрјактен, * и пјастырь истиинен, * стјолци непрејратен, * ѡснованїе вѣры недвижимо, * блгочїја степенъ непоколебимый, * злјебрало щркве сеђескија нерушимое, * стјитељија доброта, * и чудеса истиочникъ, * савво былъ єси. * тѣмъ та оублажаемъ [блгочїјија]*⁴ * пѣниши и пѣсни дхобными, * вјесненију совершајемъ паматъ твоја.

Слнца сефталѣйши * просїја наји паматъ твоја, * стјитељија савво, вједоблији џче сїшеније: * сегаја ради та оублажајемъ, еѓомдјре, * и молебнији вострењајемъ, * тајко великоји тајинникъ земли сеђестїји показајася єси, * и молебници, и предстјатељ тенплѣйшији. * тѣмъ молиса хрпѹ ћиј, * и збјавитисаја стадја твојемѹ ћија врјажїја, * єже стажаја єси, мдјре, * мјатвами твојими.

Ини стїхїри, глаја ћ:⁵

Боспојији, ејатїје, сефталопрајдијијију пѣсни, * саввѹ трајтија, * ѡѓодника ћија оублажајуци, * и кија томѹ вјозносају мјатвѹ, * ко єже ѡчнити сејдеџија нашихъ џчеја, * и просвѣтити дшви наша.

Савво, ѡѓодниче хрпѹвъ, * сећахъ добродѣтелеј подвижникъ былъ єси, * [на земли ѡѓаша скрбни понеси,]*⁶ * на иеси [же] радија вѣчију ћија прјемъ, * ѡслыши моленїе чада твојихъ, * и молија спаси и просвѣтити дшви наша.

Ницијај и скрбнијај вјозлюбивији, * и ѡ грејшијија людехъ мјатвѹ вјегда вјозносијији, * самъ ћија хрпѹ вјозлюбленаја былъ єси, савво стјитељија: * поминай наја, поглавији твоја почигајушија, * и мјатвѹ сотворија гдја, * спаси и просвѣтити дшви наша.

Кто и счиснија чудодѣлнија, * ћија моцији твојихъ истиочајемија, * ѡѓодниче хрпѹвъ; * кто не подијитија великомѹ твојемѹ заслугленїю; * кое ли срце члвѣческој любовији твојему не ѡумилитија; * дјивији во прославија вја тенбѣ гдја, * просвѣщаји и спасаји дшви наша.

^{4*} додато према сличној стихији у савременим руским издањима.

^{5*} ово су незнјатно прерађене стихире свт. Јоасафија еп. Бјелгородском.

^{6*} додато према сличној стихији у савременим руским издањима, ради осмишљавања.

Слово, гласъ І. [Самогласенъ]:⁷

Прѣидѣте, вси людіе, * стацемсѧ къ Г҃тнѣй памѧти ст҃ителѧ нашеѧ земли, * днѣсъ въ пѣснѣхъ и пѣнихъ восхвалимъ * великаго пасырѧ и оѹчнителѧ, саввѣ бѣомѣраго: * сеи бо и змлѧда желанїе ежтвено прїемъ въ рѣцы своемъ, * и возлюбивъ Х҃тла, и пречтю мѣръ егѡ, * въ єйже ОДИТЕЛИ Хиландарскѣй * на ладѡнѣ чудесно поживѣ. * тѣмже твоѣ празднѣемъ оѹспѣнїе, вси вѣрнїи, * Окрестъ твоѧ рѣки стоящіе, * молѣни въ тебѣ рѣцѣ просигнаемъ, ст҃ителю савво, * молисѧ Х҃тѣ бѣгъ и ѿркви сеображенїи, * и и виѣхъ любовию празднѣющиихъ [Г҃тнѣю] памѧть твою.

И наинѣ, бѣородиченъ, гласъ тойже:

Кто тебѣ не оѹблажитъ, престаѧ дѣо; * кто ли не воспоешъ твоегѡ пречтаго рѣтвѣ; * беззлѣтнѡ во ѿдѣ ОДА возглѣвый сїз єдинородныи, * тойже ѿ тебѣ Г҃тыл прбнде, * неизреченои волошисѧ, * естествомъ егъ сїи, * и естествомъ сїи въ члвѣкѣ наꙗ ради, * не во двою лицѣ раздѣлѣмыи, * но во двою естествѣ * неслѣтнѡ познаваемыи. * тогѡ моли, Г҃таа, всеблженнамъ, * помиловатисѧ душамъ нашымъ.

Бходъ. Прокименъ днѣ. И чтѣнїѧ тра [ст҃ительскаѧ].

На лїтн: стихира Храма, и ст҃ителѧ, гласъ І. [Самогласны]:⁸

Оу мъ прѣбенъ, тѣкѡ прѣснѡ къ егъ внимлющъ, * свободенъ же и самонзволенъ, * тѣкѡ страстемъ непорабощенъ, * душъ чистъ и мѣлъ, * рѣце мѣлостиво и слезами оѹмилено, * тѣло же мѣтвами къ егъ саждѣено * притяжали еси, савво ст҃ителю, * слово мѣдростно и смиренно. * вѣсъ ѿ иносты благонравиемъ Х҃тѣ оѹсвѣщенъ, * ѿ негоже ст҃ителества достоинство прѣлъз еси, * и людни твоѣ оѹпасъз еси, * [и православиемъ ѿбогатиляз еси.]⁹ * наинѣ тѣкѡ предстоѧ Х҃тѣ егъ, * ѿ всакихъ наꙗ вѣдъ и звѣти, * и спаси душы нашѧ.

[Гласъ І:]

⁷* ово је незнатно прерађен славник свт. Арсенију Тверском.

⁸* ово су незнатно прерађене Литијске стихире свт. Арсенију Тверском.

⁹* додато према сличној стихири у савременим руским издањима.

Апљскаго прѣтала сподобиласѧ єси, * сїтнитељство прїимъ, сїтнитељу
Сањко, * тѣ бо оѹкарасилъ єси ѿрковъ пеѹьскѹю, * и вѣлизъ єси
преемникъ равноапљнаго сањки пеѹваго, * ареенїа премѣдраго, * сањки
втораго, * йоаннікїа блжениаго, * єнитајїа и йакова архїепископовъ
сирбскихъ: * тебѣ кохвалјемъ, ѡцѣа чадолюбивъ, * и молебниѣ къ тебѣ
рѹциѣ проситиравемъ: * молисѧ ѿ наꙗхъ хртѹ бѣгъ, * и пречтѣй єгѡ мѣри, *
иже и въ хрѣмѣ єжъ неплѣниш почиваши, * да ст҃ати^{*10} дѹши наша.

Слѣва, гласъ и.

[По: О, преслѣвнаго чудесе:]^{*11}

Оче сїтнитељу сањко, * тѣ монахомъ настѣникъ вѣлизъ єси, * и
сирбитети земли свѣздѣ прескѣтлај, * ѿсїлвамъ чудесы всю сїю
странѣ: * тѣ бо извѣрѣа бѣгъ ѿ юности, ѡче, * пастырја ѡвциамъ
словеснимъ и оѹчнитељ. * Тѣмъ молисѧ ѿ наꙗхъ * из лѣки сирбскихъ
сїтнитељ, * [и] проси стадѣ твоемѹ грећиѡвъ ѿставленїе.

И наинѣ, бѣородиченѣ, гласъ тоиже:

Ржѣтвомъ твоимъ, бѣородитељнице вспѣтлај, * возија наਮъ сївѣтъ
блгти, * и всю подсѣнечнѹю проскѣтти, * и предстѣтеле тѣмъ
погуби: * ѿглѡвъ похвало, * и всѣхъ члвѣкѡвъ спасенїе, * єдина
предстѣтелењици вѣрнихъ.

На ст҃ихобиѣ: ст҃ихи, гласъ є.

[По: Доме єнфрајловъ:]^{*12}

Сањко, сїтнитељ бѣжїй, * мѣтви непрестаныј кадило * и предстѣтеле
тѣплїй, * помошникъ наਮъ вѹди прїсный.

Ст҃ихъ: Сирбеници твои ѿблекѹсли въ прѣгъ, * и прѣбнїи твои
козрадѹши. ^{*13}

^{10*} или: ст҃ати.

^{11*} додато према сличним местима у савременим руским издањима.

^{12*} додато према сличним местима у савременим руским издањима.

^{13*} Пс. 131,9.

Богомольца братие, * огуродника Христова сакраль, * того подвизающе на
млтвъ: * ѿ бѣдъ и зевавитися намъ, * и даюватися намъ * прежде
конца поклони.

Стих: Блаженъ мѣжъ волыська гдѣ, * въ заповѣдехъ егѡ восточнуетъ
сѣло.*¹⁴

Не довѣрия твоѣ, * стигилю Христова [сакро], * членъческа
блгожваленіѧ: * занѣ ѿ пречтыя вѣты, * иже въ хиландарѣ
свѣтъ жиль есѧ, * [тако и зевраникъ вѣтъ * сидѣтельствованъ есѧ.]¹⁵

Слава, гласъ й.

[Пс: О, преславна гвоздицѧ:]¹⁶

Онѣ стигилю сакро, * ѿкрылиѧ вѣтъ вѣрою, * мѣреика го
смѣшеннѧ возгнаніѧ есѧ недстравна го: * и крѣпъ твои вѣмы, *
всевидѣцъ послѣдовали есѧ, * и любитель монаховъ быль есѧ и зраденъ. *
сегѡ ради стигилю скаго прѣтъя сподобилася есѧ, * тѣмъ не
престанъ молася ѿ душахъ нашихъ. **И** наинѣ, [вѣородиченъ] гласъ то же:

Безнебѣстна дѣо, * тѣже егѡ наизреченыи вѣченши плоти, * мѣти
бѣга вѣшила го, * твои хъ рабы въ мольби прѣимѣ, венепорочнала, *
вѣмъ подиющи ѡчищеныи прегрѣшеныи: * наинѣ наша моленія прѣемлющи,
моли стигилю вѣмъ намъ.

На вѣренїи Христовъ: тропарь [стигилю], гласъ д: ¹⁷

Благодѣти пожи въ стигилю: * людьи [твои] просвѣтили есѧ
огуренемъ твоимъ: * и ѿ цркви вѣльми подвизаися, * и любитель
монаховъ быль есѧ, * Онѣ наши сакро іерарше, * сегѡ ради ѿ Христѣ
вѣнѣцъ прѣалъ есѧ. * тѣмже тако стигилю вѣникаго * чудище тѣ,
молямъ: * ѿ бѣдъ и зевави наися, чада твои, * празднѹющи хъ ст҃ю
памѧть твою. **[Дважды.]**

И Б҃и дѣо: **[Вѣдножды.]**

^{14*} Пс. 111,1.

^{15*} додато према сличној стихири у савременим руским издањима, ради осмишљавања.

^{16*} додато према сличним местима у савременим руским издањима.

^{17*} тропар свт. Арсенију Тверском у савременим руским издањима (који је овде послужио као узор), глас 8.

НА ѿТРЕННІ.

На Г҃х г҃дь, пропаৰь стїтеле, [гл҃асъ Г:]

Благоѹтиш пожиѳ въ стїтельствѣ:] [Двѣжды.]

Слѣва, и нынѣ, бѣородиченъ, [гл҃асъ тойже]:

Бже ѿ вѣка оѹтаеніо, * и ѿглѡмъ несвѣдомое таинство, * тебою,
бѣе, сѹщымъ на земли г҃авися бѣзъ, * въ неслытномъ соединеніи
воплощаємъ, * и крѣзъ волю наꙗ ради восприимъ: * имже воскресиѳ
первозданнаго, * епсѣ ѿ смѣрти душы наꙗ.

По ѹ-му стїхословїи: сѣдаленъ, гл҃асъ І:^{*18}

Лесть мѣра, и богатство сїктость [* и высокую любовь
роднителеи]^{*19} прешибидѣвъ, * смиреніемъ же къ нищетѣ * оѹчащемъ
вѣцѣ христѣ послѣдовалъ еси, * ѿ негоже пощеніемъ и лѣтами истиное
богатство, * и сѹщью сїктость, и цѣкъ недвѣжимо, * стїтелю сївко,
наследовалъ еси. * къ неможе нынѣ молися: * грѣхъ въ отставлѣнїе
подать * чтѹщымъ любовию ст҃ю память твою. [Двѣжды.]

Слѣва, и нынѣ, бѣородиченъ, гл҃асъ тойже:

Да свой паки созиждеши Образвъ, * епсе, и сплѣвшай страстъмъ, *
нѣныихъ оѹтгнися сѹществъ, * волотильса еси ѿ дѣы, * єйже со
стражомъ волеимъ: * радысѧ, вѣрадованнаѧ, * гдѣ съ тебою.

По є-му стїхословїи: сѣдаленъ, гл҃асъ І:^{*20}

Безъздѣлъ еси: * сегѡ ради по смѣрти твоей неуглѣніемъ проциѣтѣ,
и источникъ исцѣленіи вѣрнымъ быкаетъ. * моли прилежишъ христу бѣа *
спустися душамъ наꙗшимъ. [Двѣжды.]

Слѣва, и нынѣ, бѣородиченъ, гл҃асъ тойже:

^{18*} ово је незнатно прерађен 1. Сједален из Службе свт. Арсенију Тверском, као и његов Богородичан.

^{19*} налази се у горњем Сједал(е)ну у савременим руским издањима, а у изворнику изостављено.

^{20*} ово је 2. сједален из Службе свт. Јоасафу Бјелгородскому, као и његов Богородичан.

Иконах виенепорочнаѧ небеснаго творца, * яко именемъ съмъ жнаѧ мѣни
и звѣтише, * яко въмѣстѣ ильци вѣшили го иѣзучи, виенепорочнаѧ, *
и вѣзакониѣ мѧ иѣзуча икверное жилище, * и въ рѣзьмѣ вѣшила ефесомъ
и градлище, * по градлиске и ѿдѣтѣи ѿлодѣйствїи мѧ и звѣтиши, * иѣзуче
жилище добродѣтелью содѣлалъши: * иѣзупрѣемнице неплѣннаѧ, ѿженѣ
иѣзулакъ истрасчей, * и сподоби горнїѧ иѣзуплости * и нелѣстнаго ѿдѣлнїѧ *
иѣзуга небечернаго твоегѡ.

Полѹелѣи. Величаніе:

Величаемъ тѧ, * иѣтиилю ѿче сѧвко, * и чтеамъ иѣзю памѧть твою:
ты бо молиши за наꙗз * христѧ бѣга нашего.

Чаломъ и звѣраний: [Оѹслиши го иѧ, вѣи тѣзыци:]^{*21}

По полѹелѣи: иѣдѣленіе, гласъ и: ^{*22}

Имѣостникомъ христомъ оѹгодниномъ, * иезубеномъ и кроткомъ, * ви
и тебѣ привѣжни молимся, * и любовию зовемъ: * радысѧ,
иѣтиилю сѧвко, * то вѣми сѣрбскимъ иѣтии. * съ ними же моли христѧ
бѣга: * грѣховъ ѿставленіе даровати * чѣзъимъ любовию иѣзю памѧть
твою. [Дважды.]

Слава, и наинѣ, бѣгодниченіе, гласъ тойже:

Игда пріидетъ иѣзити всѣи земли * вѣхъ вѣка и творецъ, * ѿвѣамъ
и мѧ причти деснѣмъ ѿдѣждѣннаго, * и кромѣшии тьмы и вѣлакаго
мѣчнїѧ, * твоегѡ непотрѣбнаго раба иехити, молисѧ: * да бѣгодарни
величанию богоугодство твоѧ бѣгости, * вѣи виенепорочнаѧ, * и вопио ти
радысѧ: * молисѧ христъ бѣзъ, * прегрѣшнїи ѿставленіе дати мнѣ, * тебѣ
бо и мамъ надеждъ, рабъ твои.

Спѣчинна, ѹ-и лнтифѡнъ ѹ-го гласъ.

Прокименіе, гласъ ѹ:

Спѣхнницы твой ѿблекъ твоѧ въ прѣзъ, * и прѣбнїи твой возрадѹютса.^{*23}

^{*21} Пс. 48,2.

^{*22} ово је незнанто прерађен Сједален по Полијелеју из Службе свт. Арсенију Тверском, као и његов Богородичан.

^{*23} Пс. 131,9.

Спіхъ: Помажи, гдѣ, дѣда, * и всю кротость єгѡ.*²⁴

Бѣлкое дыханіе:

Ѣлїе ѿ Іоанна, звачало йс.*²⁵

Пече гдѣ ко пришедшимъ къ немѹ ѹдѣшмъ: [ж] **Ѣзъ** єсмь дѣрь: мню ѿщє ктѹ внидѣтъ, спасетъ, и внидѣтъ, и нзыдѣтъ, и пажитъ ѿбрѣщетъ. [и] Татъ не приходитъ, рѣзкѣ да оукрадетъ, и оубиетъ, и погубитъ: ѿзъ прїндѣхъ, да животъ ѵмѹтъ, и лышше ѵмѹтъ. [ж] **Ѣзъ** єсмь пастырь добрый: пастырь добрый дѣшь свою полагаетъ за ѿвцы. [ж] **Ѣ** наемникъ, иже ибѣстъ пастырь, ємѹже не ѿть ѿвцы свою, винитъ волка грядуща, и ѿставляетъ ѿвцы, и вѣглетъ, и волка расхититъ ихъ, и расплюритъ ѿвцы. [и] **Ѣ** наемникъ вѣжитъ, тѣкъ наемника єстъ, и не радитъ ѿвцѧхъ. [ж] **Ѣзъ** єсмь пастырь добрый, и знаю молъ, и знаютъ мѧ молъ. [ж] **Ѣ**коже знаетъ мѧ ф҃цъ, и ѿзъ знаю ф҃цъ: и дѣшь мою полагаю за ѿвцы. [ж] **Ѣ** ины ѿвцы ѵмамъ, иже не ѿть ѿ дворѣ сегѡ: и тѣмъ ми подобаетъ привести: и гласъ мой оубѣшатъ, и бѣдетъ єдино стадо, и єдинъ пастырь.

По ю-му фалмѣ: спіхъра, гласъ ѕ:

Дѣла спіагѡ блгть * въ твоихъ оуетнахъ ивлїаса, ѿчє, * и была єси пастырь христовы цркви, * оучка словесныя ѿвцы, * вѣровати въ тѣшь єдиносѹщнию, * во єдино вѣтво.

Канѡнъ вѣты, со ѡмогомъ, на ѕ: и спіхъелъ саквы, на ї:

[Егѡже краєграниціе: Саквы прѣтиемѹ плетъ словеса.] Гласъ ѕ.

Пѣсни ѕ. ѡмогъ:

Грядите, людие, поимъ пѣсни христъ егъ, раздѣльшемѹ море, и настѣльшемѹ люди, иже изведе ѿзъ работы єгупетскїя, тѣкъ прославися.

Свѣте ѿ свѣта, христѣ еже, ѿ ф҃цѣ прѣяде вѣкъ рожденія, и искони сый со ѡцемъ и дхомъ, мракъ дѣши моеѧ ѿзары оумъ моя, молюся, тѣкъ да возможъ пѣти твоегѡ оубодника, саквъ ѿшеннаго.

^{24*} Пс. 131,1.

^{25*} Јн. 10,9-16 (зач. 36).

Аще и членъкъ еси египетомъ, ѿче, но йгъльски на земли пожилъ
еши, деснагъ пътъ ѿ иности емъсъ, цѣломъдрѣлъ рачителъ бывъ, да
и тъгъ чтиюе Свѣтилище, съвъ висѣніе, тѣвълъ еси.

Бъзъ спрахъ вѣтъ и зѣпъвѣди егѡ на съ привѣтиши, дрѣво насадиша при
иходища въдъ дѣбѣнъхъ: ѿ иихъ, ѿче, напомѣнь, плодъ христъ,
съвъ, принесли еси. Богородиченъ:

Онъ слышила ена прамѣти, чтилъ: въ печалѣхъ родиши чада. ты же, дао,
онъ слышила еси: гдѣ съ тобою, радѣйся, и радованыиъ глагомъ,
бѣоневѣсто, печаль прамѣре потрѣблъши.

Пѣсни Г. Ірмосъ:

И на камени мѣлъ вѣры оутвердивъ, разширилъ еси онѣстѣ молъ на враги
молъ, возвеселился дахъ мой, внегда пѣти: иѣсть спѣхъ, иакоже бѣзъ нашъ,
и иѣсть прѣнъ, паче тѣбѣ, гдѣ.

Бзыскѣлъ еси христъ, егѡже любовью даши твою онѣзвѣлъ еси:
Богорѣвъ иижнаѧ, иако попирѣма: того любѧ, и тогѡ ищѧ
красоты.

Истинный свѣтильникъ сый, твою даши онѣкрашѧ слезами, рѣно ко
христу онѣтреню, рѣкъ же просперитетъ въ мѣтвахъ, амалика тѣло
онѣмертвили еси, и на горѣ везтирастїя возшѣлъ еси.

Терпѣливодѣшиемъ иѣзашенъ, и бѣгогородиемъ високъ, раздѣла
мѣдростю онѣнѣленъ бывъ еси, цѣпти иако прекрасный чтиото
иѣла, и свѣтильникъ смиренiemъ, съвъ ѿче, онѣкрасилъ еси. Богородиченъ:

Дѣти вѣтъ пречтилъ, благеннаѧ и пренепорочнаѧ, даши моеѧ спрѣзы
иисѹсли, и [справи плоти и онѣмертви, онѣмири онѣмъ мой, ѿ] ^{*26}
вѣлкагъ вреда, и враждѣ напасти иѣми мѧ, вѣчце.

^{*26} налази се у сличном Богородичном тропару у савременим руским издањима, а у изворнику изостављено.

Сѣдѣленї, глаꙑч ѧ:

Ст҃ітєль Ѣртбѡвъ и́зрѣднїй да востоѣтсѧ, * ст҃олпъ свѣтлыи, просвѣщалъ наꙑ чудесъ свѣтлости ми: * вѣнобенїй ѹче наꙑ саꙑво, * пасырю и оѹчи телю земли сеरебскїя, * Ѣртѣ моли ѿ страдѣ твоемъ, * и ѿ ст҃ітєхъ вѣрою и любовью * чудишихъ ст҃ѹю памѧть твою.

[Двѣжды.]

Слава, и нынѣ, вѣородиженї, [глаꙑч тойже]:

Соѣмъ тѣ, вѣнебѣсто, * мѣти Ѣртѣ бѣла, * славлще ржѣтвѣ твои непостижимое, * иже извѣскихомсѧ ѿ лестни дїволи, * и вѣлкїя бѣды, вѣде вѣчце, * и вѣрна волѣемъ: * помѣльи страдо твои, * єдинна вспѣтла.

Пѣсни ѧ. Ірмосъ:

Пою тѧ, слѣхомъ бо, гдѣ, оѹслышахъ, и оѹжасохса, до мене бо идеши, мене ицилъ залѣжидшаго. тѣмъ многое твои синзложденїе, єже на тѧ, прославлѧю, многомлѣтие.

Севнитель быль єси Ѣртбовыихъ Заповѣдей, ст҃ітєлю саꙑво, велікими бо чудесы преспѣла єси, и житїемъ свѣтлымъ: сегѡ ради превелікїй бѣхъ наꙑ велми тѧ прослави.

Сдѣнагѡ мѣти подателлъ вѣдыи, вѣжение, тѣплѣ єгда оѹмолилъ єси, на ицуѣленїе и спасенїе многимъ, съ вѣрою къ тѣбѣ притекающыи, и въ помошь тѣ привыкающыи.

Теbe, ст҃ітєлю Ѣртбову, молю въ сокрѣшенїи ср҃ца: икоже въ житїи твоемъ [каюцилса]²⁷ прощаля єси, тѣкѡ и мое гдѣ ср҃ца сокрѣшенїе зря, оѹмоли гдѣ грѣхамъ моимъ прощенїе даровати.

Бѣородиженї:

Исѹблѣла єси сокрѣшенїе, венепорочна, дреѣнагѡ ѹкальстви земленыхъ, порождшалъ гдѣ и цр҃къ Ѣртѣ, понесшаго недѣги наꙑ, залѣгосердїе неизглѣбленное, дѣо мѣти.

^{27*} налази се у сличном Тропару канонѣ у современным русским издањима, а у изворнику изостављено.

Песнь 6. Имени:

Просищешиене во тьмѣ лежащихъ, спасиене ѿчалиниыхъ, Христъ, спас моя, къ тебѣ оутренюю, цркви міра, просищеши мѧ искониемъ твоимъ: иногда во, развѣ тебѣ, бога не знай.

Окшиномъ великий, и пастырь цркви сеербий, вѣрныхъ оутверждене, **В**еликий свѣтительникъ многосвѣтлыи, спасителю сакво, защитни насы ѿ нашествій иноязычнаго^{*28} вреда.

Сдинонравенъ аллюзия, тѣкѡ свѣтозарно житїе, тѣкѡ зѣло чудно, **Б**ѣкѡ краснѣ традове твой, тѣкѡ велика блгти сакише дана ти, мѣдре: сегѡ ради вѣрою почитаемъ тѧ, спасителю сакво.

Многосвѣтла твоѧ памѧть простирается въ сеербии, и просищешиа спасибо члвѣческїя душы свѣтомъ блгти: юже совершающиихъ любовию, ѿ бѣдъ насы извѣски, молимся, спасителю сакво. **Богоодиченъ:**

Се ѕдръ соломоновъ, єгоже ѿестоатъ сильнїи, егоджновенныи списаній ивнѣ прорицанія: на иемже Христъ бѣ воплощенiemъ почилъ єсть, блгвеннада и ѿбрѣдованиада.

Песнь 5. Имени:

Безъзданѣ граховнѣй влакъ, иензелѣднѹ мѣрдїа твоегѡ призываю безъздані: ѿ тли, бѣже, мѧ возведи.

Овѣдѣвъ тѧ свѣтительника, євша^{*29} во тьмѣ прелести, [и] иелести наставлѧюща, ѿрѣтшє, къ путьемъ живота, егоблаженне сакво. и ивнѣ по смѣрти врачъ гавилъ єси болѣщимъ, да бѣгтвеннаю блгтию.

Повинѹвъ вѣчнимъ законамъ, заблжденшиа взыскалъ єси, и во ѿграѣ покланїа привѣлъ єси, тѣкѡ пастырь истинаю показавъ спадѣ твоемъ, ѕче спасителю сакво.

^{28*} болѣе: иноязычнаго.

^{29*} у сличним Тропарима канонѣ у савременим руским издањима: єшии.

Ловызлѣмъ икѡнѹ чѣдотврѹ[ю] вѣтїа мѣре, въ храмѣ феи́тєли
пѣщескїа извѣднѡ положенѹ[ю]: въ нѣмже [и] тѣло твоѣ
положено бысть, и до иынѣ неплѣн[и]о почикаетъ.*³⁰

Бѣородиченѣ:

Закони ѿ тебѣ преславнѡ, дѣо, ѿновлѧюся: рождающи во вѣз
сѣмене бѣа сїа, и пребывающи дѣвствѹщи паки, странныо чѣдо.
тѣмъ тѣ мѣрь емманѹилевѹ блгочтию исповѣдѹемъ.

Кондакъ, глаголъ и:

Радостнѡ мѹци твоѣ ѹтия воспрїемши, ст҃аа цркви, * въ иѹже
честнѡ вносимы блгочтииымъ кралемъ стефаномъ милѹтиномъ, *
и миожествомъ архїерѣвъ и ѿженномонахъвъ, * [и] тѣже
прїемши, тѣкѡ сокровище многоцѣнное. * тѣмже и мы иынѣ * твоѧ
фграды словесное стадо, * ѕкрестъ ст҃ыихъ твоихъ мѹчени предстоѧше, *
любезнѡ вспїемъ ти: * не забуди наꙗ чада твоихъ, ѕче, * да зовемъ ти:
* Радѹисѧ, ст҃ителю сїа, * пастырю и оѹчителью наꙗ. **Ікона:**

Радости икверниихъ оѹстенїе, * ишъ нечиста сїца, * тѣкѡ ти принесѹ
хваленїа, фкаленыи; * оѹжасаюся и трапезѹ: * по надѣасѧ на
твоїй блгосердныи иравъ, ѕче, * хвалѹ ти приносимъ, глаголюще: *
Радѹисѧ, пастырю наꙗ добрыи, ст҃ителю сїа, * оѹпаси и стадо христово: *
радѹисѧ и ты, фбители хиандарска, * тѣкѡ имѣ въ себѣ пожишка
иностока и игѹмена. * радѹисѧ и ты, егоспасаема патріархїе^{*31} пѣщеска, *
тѣкѡ такова имѣ въ себѣ пожишка архїпастырь: * Радѹисѧ, ст҃ителю
сїа, * пастырю и оѹчителью наꙗ.

Пѣсни 3. Ірмосы:

Бѣопротиѣ велѣнїе веззакониѹщаго мѹчитель, высоқъ пламень
вознесло єсть: христос же просгрѣ вѣочтииымъ фтроикомъ рѹсѹ дхѹбнѹ,
сїй блгвени и препрославленї.

^{30*} изменено ради осмишљавања, а у изворнику: **Л**овызлѣмъ икѡнѹ чѣдотврѹ[ю] вѣтїа мѣре, и храмъ
ѣа извѣднѡ во фбители пѣщескїи, въ нѣмже тѣло твоѣ положено бысть, и до иынѣ неплѣн[и]о
почикаетъ.

^{31*} у изворнику: фбители.

Однe црю [н] вседержителю, млтвами твоегш оүгдникa жиизнь
оүмнрн встемз, слóве, хртгийшмз, пособствла на вárвары
блговерномз родз нáшемз, да твебе, хртг, зовемз: блгвениз вгз өтцц
нáшихз.

Твéрдш предстол пртголь вжии, стигтелею хртговз сакко, молити
прилбжине не престанай ѿ нáгз твойхз рабехз, да өгнà вбчнагш
нзбáвимся, н вклакагш ѡзлобленїл ѿ врагз находлшагш, твойми
млтвами.

Одбъ һмѣж ревностъ Ӧгненнию ѿ нсправленїи црквищемз ӈвлалз
жети въ сéрбстѣй страниѣ, сакко стигтелею: тѣмже н днесь подавай
цркви оутвержденїе н на враги ѡдоленїе. **Бгородиченз:**

Страсти моегш срца һсцблн млтю твоено, вспѣтла, оумз мой
оүмнрн, н дшш мою просвѣтти, н ходити мла напрѣни на стезю
стистельнию, ӈакш да пою та, препѣтла.

Пѣснь н. Ірмос:

Вз пеци Ӧгненнию ко Ӧтрокамз җврэйскимз синизшедшаго, н
пламень въ росу преложшаго вгл: пойти, дѣлл, ӈакш гдя, н превозносите
во вѣл вѣки.

Стагш твоегш житїл, н цркви сéрбстѣй стройтель н свѣтлаш
прѣлтицие вжие, показалса жети, стигтелею хртговз н оучителею наш
сакко.

Любодобродѣтельна жде глагбинл, н һсцбленїй рѣкл, һсточникъ
непрестаненз, стрѣл никакоже ѡскѣдѣваема, твоя рѣка показалса,
оче сакко.

Оче, стигтелею сакко, һже къ вгд млтвами твойми теплыими, ѡчиости
нагз ѿ вклакїл сквѣрны, н скорбей, н болѣзней: н вклакїл нѣжды,
нзбáви. **Бгородиченз:**

Преста дѣо, ты мла сїи, н нѣмоши моей вѣди помоющъ: скорбей
многихъ н любтыхъ мла нзбáви, да та славлю җднн вѣд.

Пѣснь дѣ. Ірмосъ:

Безнача́льна роди́телька сїхъ, бѣзъ и гдѣ, воло́щиа ѿ дѣы, на́мъ на́вісѧ, а́мрачѣннаѧ проси́тъти, собрати расточе́ннаѧ: тѣмъ вспѣтъю вѣ́льчайшъ.

Возлюби́ла єсѹ спра́жда́ющыя паче и́ныихъ, спи́телью христо́въ, тѣмъ лю́бовь и и багатъю помо́щи о́умножа́ла, и сро́дникѡвъ и́хъ ѿ скорби и радости премѣни́ла.

Еніліа проповѣдника постáви ти́бе христо́съ цркви се́рбестъи, спола́ крѣпка и неподвижима, соблюдающа и назиряюща градъ пещь[ский] неподвижимъ, и спѣтъ фе́йтъ єгѡ.

Спи́тельи о́убе, и ѡеници и иноцы, [и] вси лю́дии, мажи и же́ны, и ста́рцы со младенци, и всакъ возвраща, и всако состояніе, спи́телью на́шемъ са́вѣтъ прети́емъ свѣтла пра́здніемъ.

Аще и недостойны, но достойнъю пѣснь достоелженному спи́телью са́вѣтъ прети́емъ приносимъ о́устнами и ср҃цемъ, волиюще радости: слава ти́бе прославльшемъ христъ гдѧ. **Бого́роди́ченъ:**

Моли твоего сїа, граже пречиста вѣ́те, и зе́бакити мѧ въ дѣнь лю́тъ спра́шиаго а́вгуста, да радуетъ пѣснью величайшъ тѧ.

Свѣтлениъ:^{*32}

Восхвáлимъ днѣсъ пѣснью величайшаго пастыря и о́учи́теля, са́вѣтъ прети́льгъ, багомъраго: сей во и́змлѧда возлюби христъ, и пречистъ єгѡ мѣръ. съ неюже на́инѣ молитъ христъ бѣ, помиловать душы на́ша. [Дважды.]

Слава, и на́инѣ, бого́роди́ченъ:

Иже ѿ бѣ міръ пѡданымъ багимъ, ты винѧ былъ єсѹ, вѣте: но и на́инѣ мѣтица сотвори и ѿбещемъ спасеніи багопремѣннаго бѣ.

^{*32*} ово је незнанто прерађен Светилан из Службе свт. Арсенију Тверском, као и његов Богородичан.

На хвалитехъ: стихиры, гласъ Е.

По: Кими похвальными: ^{*33}

Кими похвальными вѣнцы * оўка земъ стигтела, * благотіа
оўправленіе, * цѣломъ дрѣл рачигтела, * свѣтлое цркви оўкрашеное, *
источника бѣженныхъ дарованій, * землю се́рбскю веселща, * днівнаго
савы, * предстатела нашего и хранигтела; [Дважды.]

Кими дѣховными пѣснами * похвалимъ савы вѣннаго,
вездпложными сочигтела, * стогла цркви неподвижима, * веселіе
земли се́рбскїа, * иночамъ любитела, * тѣкѣ вонстиниѣ Фа́л чадолюбіва,
и патріархїи ^{*34} пѣцьскїа великаго оўтѣшилтела;

Кими пѣсенными добродами * оўблажимъ савы досточданаго,
печальными оўтѣшиеное, * щадливыми засѣдниками, * монахами
оўтвржденое, * похвалы земли нашой, * стигтелемъ оўкрашеное, * рѣкѣ
мѣти вонстиниѣ, * бѣженнааго христова смиренїя ревнитела, * подиѹшаго
мирови вѣлию мѣть; Слава, гласъ и. [Самогласенъ:]

Прѣндите, стецимса вси * [кз] бѣженниѣ памѧти Фа́л наше́го
саввы: * сей бо ѿ юности желаніе бѣженное въ се́рдицы своемъ
прѣимѣ, * и возлюби христъ и преѹть єгѡ мѣръ. * тѣмъ сивъ
христолюбивымъ кралемъ оўчитель праѣла вѣры, * сирымъ тѣкѣ отецъ
мѣръ, * вдовицамъ теплое засѣдленіе, * скорбящимъ оўтѣшиеное:
радыся и веселися, бѣжѣ мѣре цркви, * тѣкѣ любимый тобою въ тебѣ
почиля єсть, * егомъ дрый сава. * но, и обѣлеженныи ѿче, * не престай
молѧсѧ и стадѣ твоемъ, * и ѿ ѿѣхъ вѣрою чтишихъ * всеѹтиое
оўспеное твоє. И наинѣ, бѣфородиченъ, гласъ твойже:

Рѣще, прѣимѣ * молитвы рабы въ твоихъ, * и избави наꙗ * ѿ
вѣлкіи иажды и печали.

Славослобие великое. Бѣтенїи, и ѿпѣти.

^{33*} ово су незнанто прерађене Хвалитне стихире из Службе свт. Арсенију Тверском.^{34*} у изворнику: Феиғели.

НА АПУРГИН.

Блаженина, ћо канична сеја, пјесни ћ-а и ѕ-а.

Прокимен, глас 3:³⁵

Чтнѧ предъ гдемъ * смѣрти прѣбывихъ єгѡ.³⁶

Стих: Чтò возвѣмъ гдѣви ѡ вспѣхъ, * та же возваде мнъ.³⁷

Апли ко єврѣемъ, злачало тѣ, ћо полѣ.^{38*39}

 а ратије, [е, а] никогдје самъ ѡ себѣ прїемлеши честъ, но званий ћо бѣла, тајко же и лараша: [е] тајка и христос, не себѣ прослави быти первосвѣнника, но глаголавши и немѹ: сѧ мѹ єси ты, азъ днєсь родиши тѧ. [с] Тајко же и индје глаголеша: ты єси свѣнника во вѣкъ по чину мелхиоредекову: [з] та же во днєхъ плоти своеј, моленїа же и млатви и могѹщему јести єгод що смѣрти, изъ вѣплемъ крѣпкихъ и со слезами принеса, и оўслышанъ бывъ ћо блгоговѣнства. [и] Аще бо и сѧ блаше, обаче на вѣчно, ћо и пострада, послашањио: [и] и совершился, бысть вѣмъ послушающымъ єгѡ виновенъ, јесте вѣчнаго. [и] Наречено ћо бѣла первосвѣнника по чину мелхиоредекову.

Аллилѹја, глас 4:⁴⁰

[Стих:] Свѣнника твоји ѡблекѹтија въ прѣблѣ, * и прѣбнїи твоји возврѣдујутија.⁴¹

^{35*} У „Апостолу“ на србском, издање: Епархијски управни одбор Епархије Жичке, Краљево 2004 (друго, исправљено и допуњено издање) – у даљем тексту: „Жички Апостол“: Прокимен, глас 3: Ојстја моја возврѣдујутија премѣсто, * и подченије јрци моји ја ја. (Пс. 48,4) Стих: Ојслышите ја вси јазици, * виђашите вси жиљи по вселенији. (Пс. 48,2)

^{36*} Пс. 115,6.

^{37*} Пс. 115,3.

^{38*} Јевр. 5,4-11 (зач. 311 од пола).

^{39*} У „Жичком Апостолу“: Јевр. 7,26-28; 8,1-2 (зач. 318).

^{40*} У „Жичком Апостолу“: Аллилѹја, глас 4: [Стих:] Ојстја прѣблаго подчјатија премѣсто, * и јазици єгѹ возврѣдујути ја. (Пс. 36,30) Стих: Законъ бѣла єгѡ въ сејају єгѡ, * и не запијатија сејају єгѡ. (Пс. 36,31)

^{41*} Пс. 131,9.

Спомен: Блажених мъжк боядиска гдја, * въз заловедеши гъръвъ вогхощетъ съблъ.*⁴²

Българският народ и неговите традиции

Во времето на Оно, [§, §] стълънък на мъжк ръбници, и народък овчарници гъръвъ, и множество много люде въз вселънък, и изглима, и поморийски търсика и съдънска: [§] Жаже прѣндъша посъдовати гъръвъ, и съществуващи въз свояхъ, и спрѣжадъши въз дълъкъ нечайстви, и съществуващи. [§] Възъ народък съскаше прикасъти, гъмъ: такъ сълъ въз негъвъ неходжадаше, и съществуващи вселъ. [§] Ж той възведъ Очи своя на овчаринки съвълъ, глаголаше: блажени и юни дълъмъ, такъ възше естъ цръкви ежъ. [§] Блажени алчущи и юни, такъ насытилътеска. блажени плакущи и юни, такъ възмътътеска. [§] Блажени бъдещи, гърдъ възнесавидатъ въз члвъцъ, и гърдъ разлъчата въз, и поносатъ, и пронесътъ имъ възше такъ сълъ, сълъ члвъческа гърди. [§] Възрадънътеска въз той денъ и възиграйте: съе бо мъдъ възша много на ибъ.

Причестенъ:

Въз паматъ възчудю бъдешъ прѣникъ, [въз съдъхъ сълъ не овбонитъ.]^{43*}

^{42*} Пс. 111,1.

^{43*} Лк. 6,17-23 (зач. 24).

^{44*} сходно изменама у Апостолу, промењено и Јеванђеље у Опште (једном) светитељу: Јн. 10,9-16 (зач. 36).

^{45*} Пс. 111,6 и 7.

Синаксар:
Месеца јула, у 26. дан.

Спомен светог оца нашега Саве III, архиепископа Србског.*⁴⁶

Супио на престо Србских архиепископа после архиепископа Јевстатија, 1309. године. Столовао осам година. Био вешт у сваком добром делу, исправљао све недостатке у Цркви, и одликовао се смирењем и побожношћу, и бригом за паству.

Најпре био монах, па игуман манастира Хиландар на Св. гори Атонској; потом изабран за епископа Призренског, а након тога за архиепископа Србског у Пећи. Упокојио се у Господу 26. јула 1316. године. Његове свете мошти почивају у Богородичној цркви манастира Пећска Патријаршија.

^{46*}* дато према „Православном светачнику“ том II, јеромонаха Хризостома (Столића) Хиландарца, Каленић – издавачка установа епархије Шумадијске, Крагујевац – Београд 1989. Године, стр. 584.

※ НОВЫЙ СЕРДАЧКЪ ІДІ ГОДИ ВЪ БЕЛГРАДЪ. © ПОСЕН СРБЉАК 2014. ГОД. У БЕОГРАДУ. ※